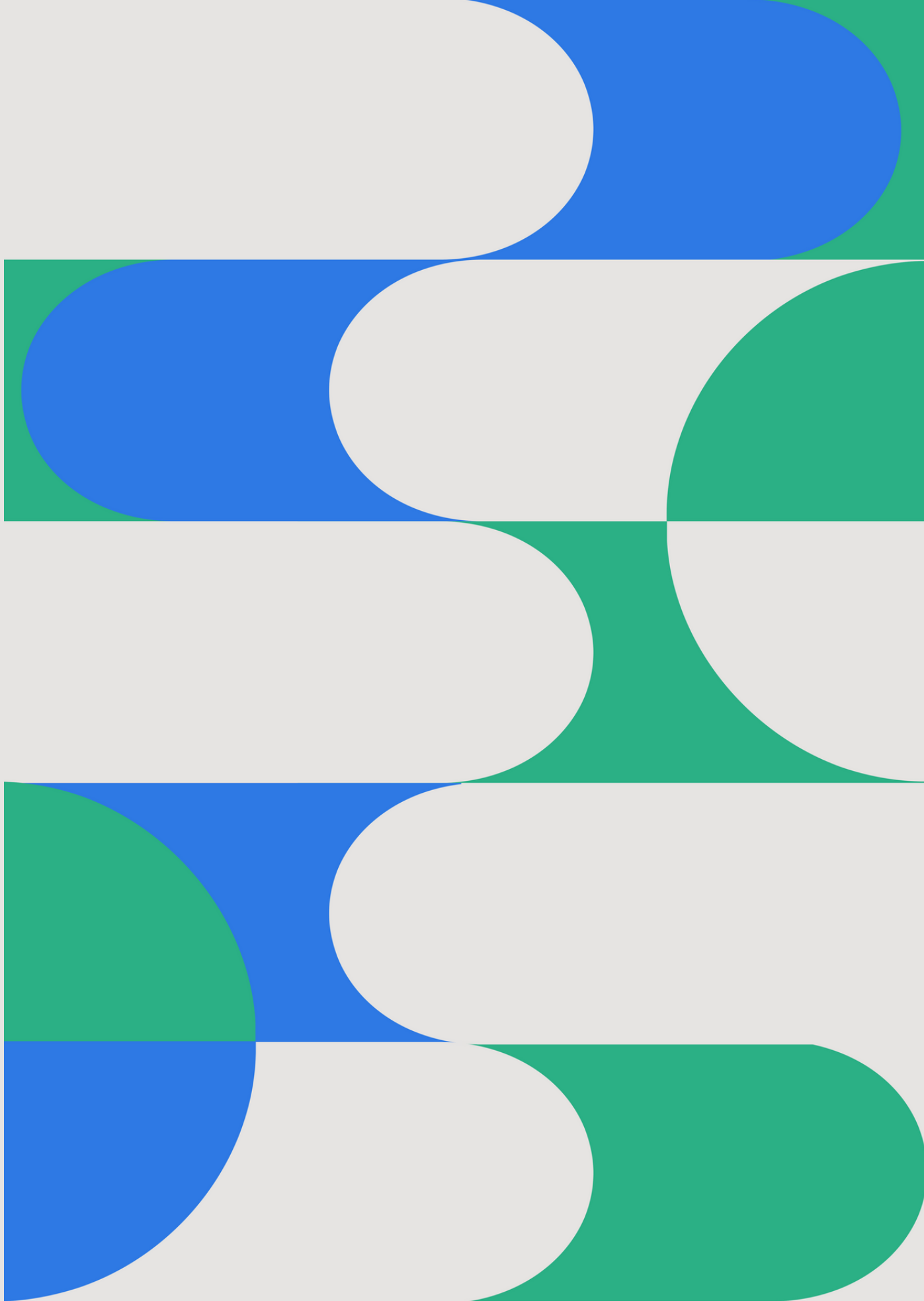

Sülysáp 2040

választási programfüzet

Városlakók a Városért Egyesület

Súlysáp 2040

Választási programfüzet

A Városlakók a Városért Egyesület szakmai programja, urbanisztikai víziója, a 2024. évi súlysápi önkormányzati választások kapcsán.

Szerzők:

Mezei Máté

Kovács Krisztián

Előszót írta:

Dinnyés József

Szerkesztő:

Kovács Krisztián

A kiadványt kiadja a Városlakók a Városért Egyesület, felelős szerkesztő: Dinnyés József elnök.

Tartalomjegyzék

Előszó	3
1. fejezet: Önkormányzat és részvételi demokrácia	4
2. fejezet: Gazdaság	6
3. fejezet: Lakhatás	8
4. fejezet: Kultúra és oktatás	9
5. fejezet: Környezet, vizeink és a klímaváltozás	11
6. fejezet: Közlekedés és infrastruktúra	14
7. fejezet: Demográfia, szuburbanizáció és urbanisztika	16
8. fejezet: Egészség és sport	18
9. fejezet: Szociális ellátás és lakossági támogatások	20
Függelék	22
Irodalomjegyzék	23

Előszó

Sülysáp minden lakosé.

Éljen bárki, bármelyik részén is a településnek.

Ez az egyik alap üzenetünk, amit szeretnénk a város közössége felé továbbítani. A program is ezt az üzenetet tartalmazza. Megalkotásakor fontos volt számunkra, hogy végre az egész település nyerjen a fejlesztésekkel, felújításokkal. Élhetőbb, városi, igazi XXI. századi települést szeretnénk.

A programunkba a település több pontját körbejárjuk különböző témakörök keretein belül. Egy-egy témakör két részre osztható. Egy összegző és egy megoldást kínáló. Az ötletek és az észrevételek között különböző mélységű, időt igénylő és eltérő anyagi vonzatú megoldások vannak. Található köztük olyan, melyet 5 éven belül meg lehet oldani önkormányzati forrásokból és vannak olyanok, amelyeket külső forrással és más hivatallal közösen lehet megoldani.

Feladat, munka van bőven. Már csak el kell végezni az önkormányzatnak a ráeső részét. Programunk bemutatásával erre kérünk felhatalmazást, hogy megmutathassuk a magánszektorban és szociális területen szerzett tapasztalatokkal, újfajta önkormányzati hozzáállással és aktívabb kommunikációval sokkal több minden elérhető. Ahogyan az elején írtam, "Sülysáp minden lakosé." Viszont a lakosok nélkül hosszantartó, mély változás nem lehetséges.

Kérem szavazzanak bizalmat a programunknak és nekünk 2024. június 9-én.

Minden jót kívánok!

Dinnyés József

Városlakók a Városért Egyesület elnöke és polgármesterjelöltje

1. fejezet

Önkormányzatiság és részvételi demokrácia

Bevezetés

Az önkormányzat szerepe nélkülözhetetlen egy település életében, hiszen tagjainak a feladata vezetni a várost, mérlegelni, felelősen bánni a pénzügyi kerettel (költségvetéssel), tájékoztatni és megfelelően kommunikálni a híreket, változásokat a településen élő valamennyi ember részére. Sokszor azonban a hírek elterjedése, a kifelé történő kommunikáció, az információáramlás nem valósul meg időben, teljes mértékben.

A legfontosabb forrásnak a település weboldala, a havonta, újság formájában megjelenő Súlysápi Hírforrás, valamint a polgármester és alpolgármester hivatalos közösségi Facebook oldalai minősülnek.

A város honlapjának arculata rég elavult, sokszor a keresett, naprakész információk nehezen megtalálhatók. A polgármester és az alpolgármester közösségi oldalai pedig a valóban fontos és közösségi hírek mellett többségében pártpropagandát terjeszt, olykor provokáló, irritáló hangnemen is.

Közösségi fórumok elvértve fordulnak elő, a nyilvános testületi ülések pedig sok esetben csak 1-2 nappal az időpont előtt vannak kihirdetve és az esti órákban tartják azokat. A 21. században, egy fejlett demokratikus világban az ember nem szeretne a buborék túloldalán maradni, ahol semmit sem lát és hall. Nem szabad a várost önkényesen, a településen élő emberek igényeit mellőzve, nem meghallgatva vezetni.

1. ábra: a demokrácia legfontosabb eleme az állampolgárok részvétele a döntések meghozatalában.

Megoldás

- Képviselőtestületi és bizottsági ülések élő közvetítése az interneten a súlysápi választópolgárok számára.
- Nyilvános ülések legalább két héttel előbbi meghirdetése az önkormányzat kommunikációs felületein.
- Súlysápi Hírforrás valódi közszolgálativá tétele, nem az önkormányzat propaganda céljait szolgálja ki.
- Önkormányzati média szerződések felülvizsgálata, csak közszolgálati műsorokra lehet pénzt költeni.
- Átláthatóbb, egyszerűbb, letisztultabb, modern weboldal a város számára.

- Részvételi költségvetés. Az önkormányzat évi költségvetésének 2%-a, olyan célra fordítható minden évben, amelyet a választópolgárok javasolnak illetve ezek között szavazással döntenek.
- A helyi népszavazáshoz szükséges ajánlás szám (jelenleg a választópolgárok 25%-ának ajánlása szükséges) csökkentése a törvény által megengedett minimum szintre (választópolgárok 10%-ának ajánlása szükséges).

2. fejezet

Gazdaság

Bevezetés

Sülysáp jelenlegi gazdaságát a szolgáltató és ipari szektor határozzák meg. A mezőgazdaság jelenlegi szerepe elhanyagolhatóan alacsony. A város adóbevételeinek legnagyobb része a Sülysápon működő cégek által fizetendő helyi iparüzési adóból származik.

A szolgáltató szektor volumene relatív alacsony, így a szektor által befizetett hozzájárulás sem éri el a kívánt szintet.

Az ipari szektor volumene bár mutat fejlődéseket, a szektor által előállított javak hozzáadott értéke nagyon alacsony, Sülysápon főleg ipari összeszerelés folyik.

A legmagasabb hozzáadott értékű szektor, a kutatás-fejlesztési ágazat sülysápi volumene közel nulla.

A helyi mezőgazdasági ágazatra leselkedő legnagyobb fenyegetések a megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya, a modern agrártechnológia és a know-how hiánya, a géppark alacsony száma és elavultsága, illetve a klímaváltozással járó extrém időjárás és vízhiány.

A helyi ipari ágazatra leselkedő legnagyobb fenyegetés a megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya, az exportnehéz termelés kiterjedtsége a regionális és világpiaci folyamatoknak, a modern technológia és eszközpark hiánya és a helyi kutatás-fejlesztési kapacitások nem léte.

A helyi, helyhez kötött szolgáltató szektorra leselkedő legnagyobb fenyegetés a digitalizáció, a megfelelő képzettséggel rendelkező munkaerő hiánya illetve a fizetőképes lakossági és vállalati kereslet alacsony szintje illetve kiszámíthatatlan ingadozása.

Lakosság elkölthető jövedelme a környező agglomerációs településekhez képest nagyon alacsony. Ennek fő oka elsősorban a lakosság alacsonyabb átlagos iskolázottságában keresendő. A lakosság részvétele a munkaerőpiacon megfelelő, azonban nagyon nagy azon emberek részaránya, akik a település vonzáskörzetén kívül vesznek részt aktívan a gazdaságban. Sülysápon élők többsége csak az elkölthető jövedelemmel jelentkeznek a gazdaság körforgásában.

2. ábra: sajnos a termelés Sülysápon többségében rendkívül alacsony hozzáadott értékű összeszerelés, amelyből következik az alacsony adóbevétel a város számára, illetve az alacsony elkölthető jövedelem a háztartásoknál.

3. ábra: a különböző gazdasági szektorokra leselkedő veszélyek azonosítása és mitigálása az egyik legfontosabb feladata a gazdasági szereplőknek. Ilyen leselkedő veszély például a klímaváltozás.

Egyre gyakrabban megjelenő probléma Süllysápon a gazdasági tevékenységekre használható ingatlanállományban jelentkező súlyos hiány.

Megoldás

- A stratégiai ágazatok és szereplők azonosítása és adóterhek csökkentésével való támogatása.
- A szakemberhiány megoldására a helyi középfokú oktatás létrehozása (lásd 4. fejezet – kultúra és oktatás)
- A primer szektor alapjainak lefektetése szükséges, helyi tankertészet, mintagazdaság létrehozása egy új önkormányzati cég vezetésével. Ebbe a projektbe magántőke bevonása is lehetséges több lépcsőben.
- A szekunder szektorban hozzáadottérték specifikus támogatás szükséges, az a cég amely több munkafolyamatot hoz Süllysápra, annak a működését nagyobb részben támogatja az önkormányzat.
- A terciér szektorban a KKV-k támogatása, ösztönzése különböző támogatási formák létrehozásával.

4. ábra: szükség van a primer szektorban komoly befektetésre, és a jelenlegi alacsony intenzitású, extenzív mezőgazdaság helyett intenzív, precíziós agrár szemléletet meghonosítani.

3. fejezet

Lakhatás

Bevezetés

Súlysápon a lakosok túlnyomó részben saját tulajdonú családi házakban laknak. A lakásállomány elöregedett és rossz állapotú, az átlagos súlysápi családi ház az 1980-as években épült, szigeteléssel nem rendelkezik.

Nagyon kevés és többségében rossz állapotúak az elérhető szabad bérlemények. Bérlemények általában privát tulajdonúak és a kiadás piaci alapon történik. Az önkormányzat kevés lakóingatlanot tulajdonol, amelyek többségében rossz vagy megfelelő állapotúak. Ezek kiadása bérleményként vegyesen szociális és piaci alapon történik.

Megoldás

- Önkormányzati telken társasház építése legalább 20 lakással. Magántőke bevonásával lehetőség van ennél több lakás építésére is. A lakások mindegyike önkormányzati vagy magán és önkormányzati vegyes tulajdonban van (lakásszövetség) és bérleményként hasznosítható.
- Az önkormányzat által kiadott bérlemények több jogalapon és különböző bérleti konstrukcióban lenne elérhető. Lehetne szociális alapú a bérlet, fiatalok, pályakezdők és családok számára piaci ár alatt való kiadása, szolgálati lakások, illetve lehetne tisztán piaci alapon is. Ez a vegyes konstrukció biztosítja, hogy a piaci alapú lakáskiadás finanszírozza a szociális és egyéb alapú kedvezményes bérlemények létesítési és fenntartási költségeit.
- A leromlott lakásállomány megújítását elősegítendő, szociális célzással (főleg az alsó 2-3 jövedelmi tízed számára) vissza nem térítendő és a középosztály számára visszatérítendő kamatmentes támogatás szükséges a lakásállomány energetikai- és fűtéskorszerűsítésére, mivel az állami beavatkozás elégtelen és nem megfelelő a szociális célzása, a jelenlegi konstrukciók az alsó jövedelmi osztályok számára nem nyújtanak megoldást.

5. ábra: a jövő háza a passzívház, amely megújuló módon termeli meg a háztartás szükséges energiaigényét.

6. ábra: a lakhatási kérdés megoldása Súlysápon az egyik legfontosabb jelenleg: vegyes tőke bevonásával szükség van egy lakópark építésére.

4. fejezet

Kultúra és oktatás

Bevezetés

Sülysáp oktatási színvonala igazodik a vármegye keleti részén fennálló viszonyokhoz (1-2. függelék). Az elmúlt évtizedben történt javulás az iskolázottság tekintetében, de ennek üteme, íve lankásnak bizonyult, összehasonlítva akár a szomszédos települések fejlődésével.

A városban jelenleg csak két 8 osztályos általános iskola működik, így Sülysápon csak alapfokú végzettség szerezhető meg. A legközelebbi közép fokú végzettséget nyújtó település Nagykáta, a járás központja. Ennél messzebbi lehetőségek Gyömrő, és a főváros.

A KSH 2022-es adatai alapján több mint a lakosság fele nem rendelkezik érettségivel (maximum szakmunkás végzettséggel). A diplomások aránya kb. 15% csupán.

Egy település minden területére, ágazatára, jövőjére hatással van az oktatás színvonala, hiszen itt képződnek a jövő szakemberei. A 21. századi, modern társadalomnak a legfontosabb és legstabilabb alapja az oktatásban rejlik. Szakképzett tanárok, megfelelő infrastruktúra, kedvező, barátságos légkör és hatékony működés. Ezt kell megoldania elsőként a városnak, hiszen minden erre épül.

Sülysápon egy naptári év során vannak kulturális műsorok, viszont többségében a Wass Albert Művelődési Központ által szervezett kötelező érvényű (ünnepnapokon tartandó) programok szerepelnek a város ajánlatai között. Ám ezek többnyire, alacsony szintű kulturális értéket képviselnek és nem elégítik ki teljesen az igényeket, főleg akik másra, magasabb kulturális értékre vágnak.

A szervezett programok sablonosak és legtöbbször elsődleges céljuk a mostani városvezetés népszerűsítése ("Panem et circenses" alapon).

Sülysápnak jobban tudatában kéne lennie saját történelmével, kincseivel, örökségével. Sápon a Tót (szlovák) kultúrának az öröksége nincsen ápolva. Emellett van elfeledett zsidó- és pütkösdí temetőnk, omladozó kastélyaink, városunknak neves szülöttai (például Szirtes Ádám), kikre csak kevesen emlékeznek. A kultúra virágzása, sokfélesége elősegíti az egy helyen, közösségben élő emberek pozitívabb hangulatát ezzel egy kedvező légkört, környezetet teremt. Ehelyett leegyszerűsített, csak a jelennek élő szórakoztató produkciók szervezése nem alakít ki komoly összetartó erőt.

7. ábra: Sülysáp fejlődésének legfontosabb zöldmezős beruházása a következő évtizedben egy gimnázium felépítése lesz.

Megoldás

- A szőlősnymaralói kastély lakófunkciójának megszüntetése, felújítása és multifunkciós kulturális térré való alakítása. Közösségi termek kialakítása, amelyet helyi vallási és civil közösségek használhatnak. Hangszigetelt auditórium és zeneterem létrehozása a helyi zenei élet támogatására.
- A művelődési ház multifunkciós fejlesztése, amely előteremti a kulturális tér használatát általános célokra is.
- Helyi könyvtár és szabadidőközpont berendezése a Sötér-kastélyban vagy egy újonnan épített különálló épületben a városközpont közelében. Finn mintára a könyvtár egy települési közösségi központ lenne, ahol lehet tanulni, dolgozni, kapcsolódni. Moziterem és konferenciaterem kialakítása a könyvtárban.
- A meglévő létesítmények (bölcsődék, óvodák, iskolák) folyamatos karbantartása, eszközkészletének fejlesztése, teljesítményi alapú ösztöndíjrendszer létrehozása diákok számára. Rászoruló és kiemelkedő tanulók extra támogatása.
- Középiskola (gimnázium) megépítésének gondolata, ezzel nemcsak a helyi, hanem a szomszédos, kisebb települések diákjait is bevonzaná a település. Jelenlegi keretek között a gimnázium lehetne esetlegesen egyházi fenntartásban.
- A elhanyagolt történelmi temetők felújítása, múltjuk megismerése Süllyápon.

8. ábra: a Szőlősnymaralói kastély átalakításra kerül, benne egy multifunkciós kulturális tér kapna helyet, amely magába foglal egy auditóriumot is.

9. ábra: finn mintára a könyvtár sokkal több funkcióval rendelkezne mint jelenleg, a város egyik legfontosabb közösségi tere lenne.

5. fejezet

Környezet, vizeink és a klímaváltozás

Bevezetés

„Magyar vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén.”

(Petőfi Sándor: Magyar vagyok - részlet)

Sülysáp környezetét nem lehet csupán közigazgatási területén belülre szorítani, meg kell ismerni a tágabb térséget is, miszerint a város egy rendkívül változatos része hazánkban. Pest vármegye keleti részén elhelyezkedő Tápió-vidék Magyarország egyik különleges, természeti látnivalókban bővelkedő tája.

Meredek löszdombok, sivatagot idéző homokbuckák, az Alföld ősi arculatát felidéző mocsarak váltogatják egymást. A Tápió-vidék három nagy tájegység, a Duna-Tisza köze, a Tiszántúl és az Északi-középhegység találkozásánál fekszik, ami egy változatos, ritkaságokban gazdag élővilág kialakulását tette lehetővé.

Ennek a sokszínűségnek a védelmében jött létre 1998 júliusában Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet, mely mozaikos elrendezésű, három nagyobb és 9 kisebb részegysége elszórtan helyezkedik el.

A Tápió-Hajta Vidéke három patak az Alsó-, a Felső-Tápió, a Hajta-patak és az egykor volt Ős-Zagyva hordalékán alakult ki. A terület egy része mocsaras, lápos vidék, míg déli részein száraz, homokos terület van.

A tájat napjainkban négy, nagy mértékben eltérő tájtípus mozaikja határozza meg: a nedves, mocsaras halastavakkal, nádasokkal pettyezett vidék; a homokos területek homoki legelői, sztyepprétei, illetve a löszpuszták foltjai; a keleti rész szikesedő, szikes vagy akár szikpadkás tájai; valamint a dombvidék erdős területei.

A körzetben Natura 2000-es besorolású és Országos jelentőségű védett természeti területek („Ex lege”) értékei szignifikánsak, hiszen élőlény- és helyeinek száma több tucatra is tehető.

Ez a táj mondhatni Pest vármegye eldugott kincsesdoboz, ahol a biodiverzitás a változatos biotopok miatt rendkívül gazdag.

A terület vizei is ezt képviselik: a Tápió különféle ágai, patakjai, valamint forrásai is (pl.: Forró-forrás).

10. ábra: a csőtörés ma mindennapos valóság Sülysápon a vízközmű leromlott állapota miatt.

Sülysáp ivóvízellátása felszín alatti vízkészletből történik, eredetileg 6 fúrt termelőkút által, melyből mára már csak 4 üzemel. A kutak kitermelt vizének minősége döntően kitűnő, mennyisége is még kielégíti a város egyre növekvő igényeit, ám fontos észben tartani a vízellátási rendszer leromlott, elöregedő állapotát.

Környezetünk potenciális nyersanyagokkal is rendelkezik, amely legfontosabb része a magas hőmérsékletű geotermikus fluidumok. Magyarország területén geológiai okokból magas hőmérsékletű vizekkel rendelkezik, több 100 méter mélyen. Így a területen számos (kutató) fúrás létesült, mely számos esetben értékes találatnak bizonyult. Nagykátán, Tápiószentmártonban és a nemrég épülő tápiószecsői Vesta hotelben is fúrások általi 40-50 Celsius-fokos termálvizet tártak fel, így ott fürdő tudott létesülni.

De nemcsak fürdő kialakítására van lehetőség. A geotermikus energiát lehet áramtermelésre, épületek és ipari létesítmények fűtésére is hasznosítani. Sülysáp is rendelkezik ilyen hőmérsékletű vízzel.

A város területén szénhidrogén-kutató fúrásokat is mélyítették a 2000-es évek végén 2010-es évek elején.

Földgázra, de inkább kőolajra nézve, közepes, 100 - 500 ezer köbméter közötti mezőt fedeztek fel, ennek fenntartható, ésszerű kitermelése, komoly bevétele lehet a városnak.

Azonban környezetünk a különféle természetes és antropogén hatások által rendkívül sérülékeny. Számolnunk kell a következő évtizedekben felerősödő és egyre nagyobb mértékű öltő globális klímaváltozás direkt és indirekt hatásaival. Ezek megnyilvánulása egyre gyakoribb időjárási szélsőséges eseményekben jelentkeznek (csapadék, hőmérséklet, aszályos időszakok, viharesemények stb.), amelyek károsan érintik a város természetes és épített környezetét. Fel kell készülnünk ezekre az eseményekre, hiszen IPCC (Éghajlatváltozási Kormányközi Testület) legutóbbi, 2023-as jelentése szerint Közép-Európa kiemelten veszélyeztetett területek közé tartozik.

11. ábra: Sülysáp összes középületének fűtése lehetséges lenne geotermikus energia által. További hasznosítási lehetőség a háztartási földszondás hőszivattyú is.

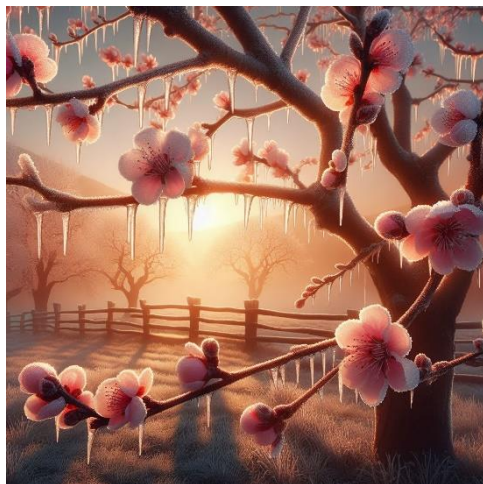
Megoldás

- A város vízhálózatának modernizálása, korszerűsítése. Mind a termelőkutak, mind csőhálózat elöregedett, hatékonysága csökkent. Az utóbbi időszakban a csőtörések száma jelentősen megugrott (pl.: 2023 nyarán - Telex online hírportál lehozta). A stabil ivóvízellátás biztosítása érdekében a hálózati infrastruktúra felújítása, karbantartása, monitorozása és modernizációja szükséges.
- Sülysáp turisztikai célú beruházási javaslata egy termálfürdő létrehozása lenne. A terület adottságai (nagy geotermikus potenciál), földtana lehetőségei ehhez biztosítottak, de a megfelelő, konkrét helyszín kiválasztása érdekében felmérő kutatásokat kell folytatni. Egy ilyen mértékű beruházás külső forrásból, pályázatok útján vagy magántőke bevonásával valósulhatna meg.

- Az éghajlatváltozás egyre szignifikánsabb hatásai miatt, a jövőben bekövetkező szélsőséges események természeti és társadalmi kárának helyreállítása érdekében az önkormányzat 1%-ot félretesz az éves költségvetéséből. Így a kialakuló kedvezőtlen viszonyokat a lehető leggyorsabban képes kezelni és segíteni a károsultakon.
- A vidék szabadidős tevékenységének széleskörűbb bevonása a köztudatba. Tematikus séták, gyalog- és kerékpáros útvonalak létesítése, vezetett túrák kialakítása. Jellegzetes természeti értékeknél magyarázó információs táblák készítése.

12. ábra: egy termálfürdő megépítése új kapukat nyitna Süllysáp számára a turisztikán keresztül. Egy ilyen létesítményben helyet kapna uszoda is süllyápi és régiós lakosok számára.

13. és 14. ábra: a klímaváltozás hatásai Süllysápot minden évszakban egyformán érinthetik: az extrém hőmérsékleti kilengések, az aszályos és özönvízes időszakok váltakozása egyaránt veszélyt jelentenek a város lakosságára és gazdaságára.

6. fejezet

Közlekedés és infrastruktúra

Bevezetés

Sülysáp közlekedési infrastrukturális ellátottsága jónak mondható, a város közlekedésföldrajzi elhelyezkedése kiváló.

Sülysápon keresztül halad a 31-es országos másodrendű főút, amely Budapestről indul, Sülysáp után pedig Nagykáta és Jászberény érintésével Dormándon végződik. Jelenleg tervezési és közbeszerzési szakaszban van a 31-es főút Ecser-Nagykáta közötti elkerülő szakasza, amelynek nyomvonala várhatóan Sülysáptól északra fog elhaladni.

Sülysápon keresztül halad a 120a jelzésű Budapest-Újszász-Szolnok vasúti fővonala, amely az ország egyik legforgalmasabb személyforgalmú vasútvonala. A Sülysápon egy állomása és egy megállóhelye van a vasútnak, Sülysáp állomás és Szőlősnyaraló megállóhely. A vasút állapota sajnos igen leromlott, annak ellenére, hogy Sülysápon 2004-ben vasúti pálya rekonstrukció zajlott, a pálya mára már újra rossz állapotúnak mondható. Ezen kívül a teljes 120a vasútvonal vasúti infrastruktúrája rossznak mondható, ez az ország egyik legtöbb késést felhalmozó vasútvonala. Napi szintű biztosítóberendezési hibák, felsővezeték szakadások, váltó és pályahibák bosszantják és akadályozzák a vasutat használó embereket. Ezek ellenére is a vasút szerepe megkerülhetetlen a város életében, Budapest belvárosa körülbelül 45 perc alatt elérhető ezáltal a közlekedési mód által. Sülysápiak ezrei ingáznak naponta vasúton.

15. ábra: Sülysáp kiváló vasúti kapcsolattal rendelkezik Budapest irányába, azonban a vasút állapota jelentősen leromlott, a vonatok lassan és megbízhatatlanul közlekednek.

Sülysápról több Volánbusz helyközi járat is indul a város vonzáskörzetének számító községek irányába. (Kóka, Zsámbok, Üri, Tóalmás, Gomba) Ezen helyközi járatoknak Sülysápon belül helyi buszos szolgáltatási jellege is van, Sülysápon több helyen is megállnak. Sülysápon létezik helyi buszos szolgáltatás az önkormányzat fenntartásában, magáncég által üzemeltetve, azonban ezen busz kihasználtsága nem tökéletes, ennek pedig fő okaként a nem kielégítő menetrend, a buszos infrastruktúra (buszmegállók, menetrendek) leamortizáltsága és a buszvonal észszerűtlensége jelölhető meg.

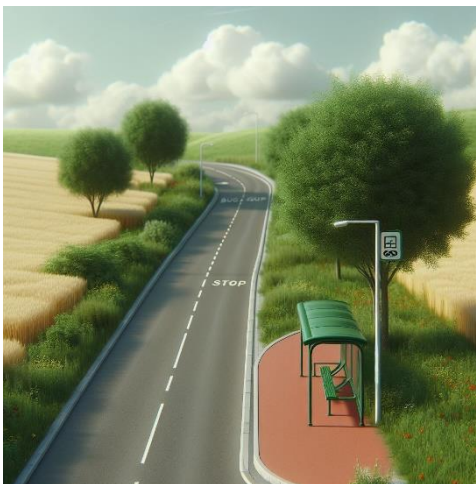
Sülysáp területén lévő közutak - a 31-es főút, a Vasút utca és a Szent István tér kivételével - önkormányzati tulajdonban vannak. Az utak állapota általánosságban leromlott, jelentős azon utcák száma, ahol nincsen aszfaltos burkolat.

Az elmúlt években a városvezetés saját és pályázati forrásokból sokat (több 100 milliót) áldozott az utak és járdák minőségének javítására, sajnos tartós eredményt csak ritkán tudtak felmutatni. Ennek okai többek között a beruházást kivitelező vállalatok kedvezőtlen megválasztása, gyors és hanyag munkavégzés, a munkafolyamatok nem megfelelő nyomonkövetése.

Tapasztalható, hogy az Önkormányzat a minőség helyett inkább a mennyiségre fókuszál: ezzel a félmegoldásokkal úgy tűnik lényeges fejlesztések valósulnak meg a közlekedési infrastruktúrában. Ez csak látszat csupán, sajnos legtöbbször gyorsan romlik a felújított út állapota.

Megoldás

- Városi közlekedésszervező cég létrehozása Süllysápi Közlekedési Központ (SKK) néven, amely felelős a teljes város közlekedési infrastruktúrájáért, (utak, járdák, buszmegállók, buszfordulók) üzemeltetési, fenntartási és beruházási szinten, a helyi közlekedés összehangolásáért (Volán, MÁV, helyi járat), illetve a helyi buszos közlekedés megszervezésért, megrendelésért vagy üzemeltetésért.

16. és 17. ábra: a süllysápi helyi közlekedés fejlesztése a programunk kiemelt pontja, a jelenleginél sokkal több forrást kell helyi közlekedésre fordítani.

- A jelenlegi Süllysáp vasútállomáson található intermodális csomópont fejlesztése.
- Szőlősnymaró vasúti megállóhely környezetében újabb intermodális csomópont kialakítása, buszos közlekedés betáplálásával, kereskedelmi egységek (pl.: pékség, kávézó) kialakításával.
- A településhez tartozó utak felülvizsgálata. Újfajta vízelvezetési rendszerek kiépítése. (Béke utca, Iskola utca, Új utca, Forrai utca stb.)
- A közintézmények és a lakosság visszajelzései alapján forgalom lassító akadályok telepítése. (Pl. Szent Imre utca, Dózsa György út - Szent István Iskola, tagóvodák Almáskerten és Szőlősnymarón, stb.)
- A kevesebb néha több elve alapján a szükséges helyeken vízvezeték és minőségibb útfelújításra van szükség.
- A veszélyes, vagy nehezen járható helyekre járda építése. (Magdolna utca vége, Fő út és Uri út közötti hiányzó szakasz, Vasút utca - Kossuth utca közötti szakasz)
- 10 éves útfelújítási, víziközmű csere, vízelvezetés, járda és kerékpárút építési programot indítunk. 10 évre előre megtervezzük, hol mikor és milyen felújítás fog történni, a beruházások sorrendjét átlátható módon határozzuk meg és kommunikáljuk. Így az önkormányzat képes lehet arra, hogy visszaszerezze a lakosság bizalmát.

7. fejezet

Demográfia, szuburbanizáció és urbanisztika

Bevezetés

Sülysáp városát, történelmi okokra visszavezethetően, hosszú, elnyújt település alakzat jellemezi. A sápi rész végétől a Magdolna utca - Határ úti kereszteződés több mint 6,5 km-re található Ny-K-i irányban.

Viszont a település tovább terjeszkedik: lakó jellegű területe kitolódik, főleg a település északi és déli szélén lévő Besnyői, Laki, Halaszi, Melegvölgy dűlők, Kistelek és Jakabszállás tanya egyre növekvő terjeszkedése nyomán. Emiatt egyre kevesebb természetes zöld terület marad épen Sülysáp közigazgatási határain belül. Arról nem is beszélve, hogy ez az extenzív beépítési stratégia komoly társadalmi és infrastrukturális kockázatokat, nehézségeket rejt:

A dűlők és a város szélén élő emberek egyre elszigeteltebb helyzetbe kerülnek. A megfelelő infrastruktúra biztosítása, mint a közvilágítás, csatornázottság, vezetékes ivóvízhálózat és a megfelelő utak létrehozása, kiépítése komoly költségeket és terhet jelentene a város számára.

A településre jellemző az egyre - ám kismértékű - lélekszám emelkedés, viszont ez előregedő társadalommal párosul. Kevés fiatal és családos engedheti meg magának, hogy telke, háza legyen a jelenlegi árak miatt, illetve azt, hogy megfelelő életkörülményeket biztosítsanak gyermekeik számára. A fiatalok egyre tovább kénytelenek maradni a szülői házban, egyre később alapítanak családot, legtöbbször kénytelenek egyre távolabb, messzebbre költözni, az olcsóbb ingatlan árak reményében.

18. ábra: a település terjeszkedése a természet rovására nem folytatódhat. Szükség van intenzív beépítésre (társasházak) illetve a település belsején lévő szalagtelkek feltárással új „barnamezős” építkezésekre is.

Megoldás

- Sülysáp területi terjeszkedésnek lezárása, extenzív helyett intenzív urbanisztikai koncepció alkalmazása.
- Sülysáp lakóterületén belül számos nagyobb kiterjedésű terület kihasználatlan, kihasználtsága alacsony. Ez lehetőséget biztosít a külső terjeszkedés helyetti, ún. belső beépítés lehetőségére. Tervünk, hogy ezeket a területeket feltárva (a lakóigények figyelembevételével) egy kompakt társasházi lakóparki modellt alkossunk. Az így létrejövő lakásokban, kis területen sok ember tud komfortosan élni, erős közösséget alakítva ki. A komfortérzetet erősítené a közösségi terek, minőségi zöldfelületek, játszóterek építése is a lakóparkok mellett. Fontos, hogy a meglévő

környezet ne legyen a károsultja a létrejövő beruházásoknak, ez a szemlélet elsődleges prioritású.

- Ez a másfajta, intenzív urbanisztikai koncepció megteremti a lehetőségét a fiatalok számára, hogy olcsóbb, magas színvonalú életkörülményeik legyenek, elősegítve ezzel a település minőségi gyarapodását, újbóli fiatalodását. Célunk Süllyápból vonzó települést faragni, mind olyan értelemben, hogy a meglévő lakosság itt marad, mind azt elősegíteni, hogy a fővárosból egyre többen költözzenek ide.
- A fokozatosan elöregedő korfa miatt Süllyáp idősgondozási feladatainak, intézményeinek bővítése, korszerűsítése erősen javasolt.

19. ábra: a Tápiószőlő történelmi szalagtelkes beépülésének köszönhetően ma szurreális látvány fogadja a város központi területén az arra járókat: kukoricaföldnek hasznosítják a város legértékesebb területeit. Fel kell tárnunk ezeket a területeket és intenzíven, városiasan beépíteni. Ez óriási bevételt jelenthet a városnak és hatalmas löket a helyi vállalkozásoknak. Itt kaphatna helyet megfizethető, mindenki számára elérhető modern lakhatás is.

8. fejezet

Egészség és sport

Bevezetés

Sülysáp egészségügyi ellátórendszerének helyzete, fejlettsége korántsem mondható kielégítőnek. A néhány éve felépített egészségház több potenciállal rendelkezik, mint amit jelen pillanatban kihasznál. A gyerek és felnőtt háziorvosi lehetőségeken túl, nincsen benne szakorvosi rendelő, se labor, mely egy közel 9000 fős település életében nagy segítség lenne.

A városban két gyógyszerár és két fogorvosi rendelő üzemel. A fogorvosi rendelő kapacitása nem elegendő sokszor több hétig várni kell az adott körzet alá tartozó orvos szabad időpontjára. A jelenlegi törvénymódosítás miatt Sülysápon nincsen ügyeleti szolgálat, a legközelebbi ügyeleti pont így Nagykátán található, ám ez sem mindig tart nyitva.

A közétkeztetést Sülysápon az Önkormányzat látja el. Az elkészített ételek megfelelnek az előírásoknak és viszonylag megfizethető az áruk. Azt viszont már ritkán lehet állítani, hogy mindig összhangban lennének a modern táplálkozástudományi irányvonallal.

A sportolni vágyóknak van pár lehetősége. A Sülysápi Sport Egyesületnek van kézilabda, röplabda és taekwon-do és ulti szakosztálya is. Viszont meg kell jegyezni, hogy a fociba megy el a legtöbb támogatás, infrastrukturális fejlesztés. A Sülysápi Gyerekfoci Egyesület a legnépszerűbb sportolási lehetőség, a felnőtt labdarúgó csapat is az egyesület alá tartozik. Továbbá, a Tápiómenti Tömegsport Alapítvány szervezésében néhány alkalommal egy évben rendeznek futóversenyeket és túraeseményeket is.

A településen több játszótér található, ezek állapota döntően kiválónak mondható, a közelmúlti és jelenlegi renoválásoknak köszönhetően.

Megoldás

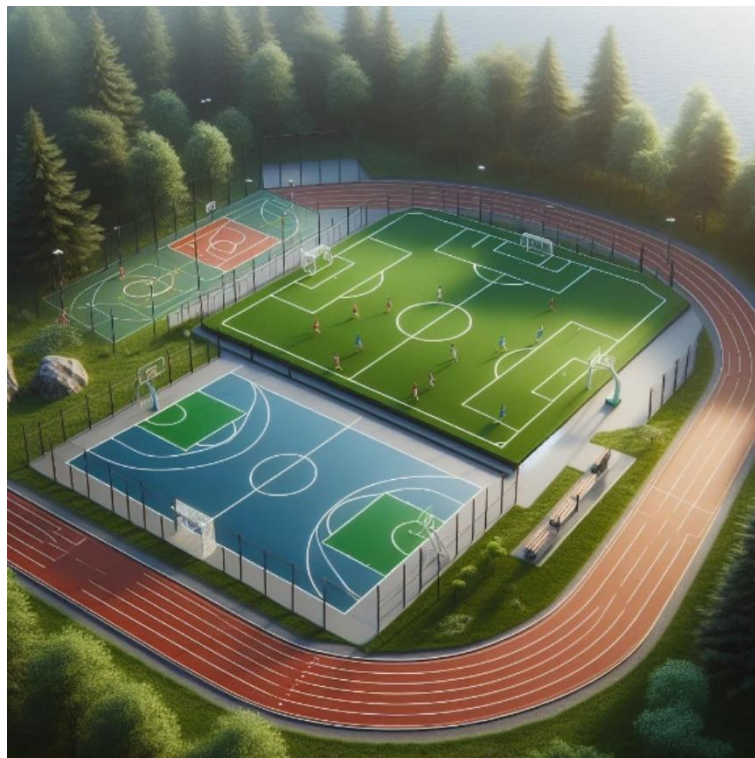
- Az Egészségház lehetőségeinek áttekintése, fokozottabb kihasználása. Szakorvosi rendelő létesítésének mielőbbi megvitatása. A fogorvosi rendelő tb-s rendelésének bővítése, kapacitás megnövelése.
- Önkormányzati fenntartásban hétvégenként az ügyeleti szolgálat létesítése.
- A közétkeztetési szemléletmód megváltoztatása, egészségesebb, változatosabb étlap, étrend megalkotása.
- A süllyi focipályát sajnos elkerítették, mivel az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek. A pályát az indoklás szerint játékra alkalmas állapotba kell tartani és, ha ezt mindenki használná akkor könnyen romolhat az állapota. Ezért, mintegy köztes megoldásként heti három napra 2-3 órás időintervallumban biztosítsák a város lakói számára a pályát. Célunk az, hogy ne legyen kisajátítva kizárólag a sportegyesület részére a terület.

- A szőlősnymaralói kihasználatlan focipálya rekultivációja oly módon, hogy a meglévő terület felosztásával egy kispályás szabványos műfű/öntött gumi borítású focipályát és egy kosárlabda pályát lehetne megépíteni. A két új pálya köré futókör létesítése lenne a cél.
- A kastélykerti strandröplabda pálya felújítása, új homokkal történő feltöltése, pályahatárok kijelölése, új háló biztosítása.
- Kerékpáros közlekedés népszerűsítése, kerékpárutak, egyéb túraútvonalak kijelölése, túrajelzések felújítása.
- Parkokban, játszótereken kültéri sakkozó táblák alakítása.

20. ábra: a helyi egészségügy hiányosságának pótlása sürgős és kiemelt feladat. Ilyen hiányosságok találhatók a fogászati, ügyeleti és fogászati ellátásban is.

- Egy esetleges termálfürdő építés helyén egy hidegvizes uszoda létrehozása.

21. ábra: a szőlősnymaralói futballpálya rekultivációjával lenne terület egy multifunkciós sportpálya megépítésére, amelyet minden súlysápi polgár ingyenesen használhatna minden nap.

9. fejezet

Szociális ellátás, lakossági támogatások

Bevezetés

Sajnos, mint egész Magyarországra, úgy Süllyásra is igaz, hogy nő az olló a gazdagok és a szegények között. Egyre nagyobbak a különbségek, valamint egyre több ember/család válik rászorulóvá, kiszolgáltatottá.

Az Önkormányzat többé-kevésbé próbálja támogatni a különféle élethelyzetekben lévő rászorulókat. 2023-ban a városvezetés több mint 33 millió forint keretösszeget különített el és elmondásuk szerint legalább 120 család részesült különféle (hol jelentősebb, hol kisebb) támogatásokban.

Többek között az igénylők kaptak lakásfenntartási, létfenntartási, utazási, temetési és krízistámogatást, valamint baba-mama csomagok kiosztása is történt.

Nagy szükség van legalább ilyen pénzügyi nagyságrendű támogatási formára, azonban célszerű lenne átláthatóbb struktúrában és többféle élethelyzet alapján felmérni az igénylő jogosultságát és elbírálni a jelentkezését, pályázatát.

A szociális ellátórendszerben fontos szerepük van a civil szervezeteknek és az egyházaknak is, ezekkel a kihívásokkal az önkormányzattal közösen és összehangoltan kell szembenéznük.

Megoldás

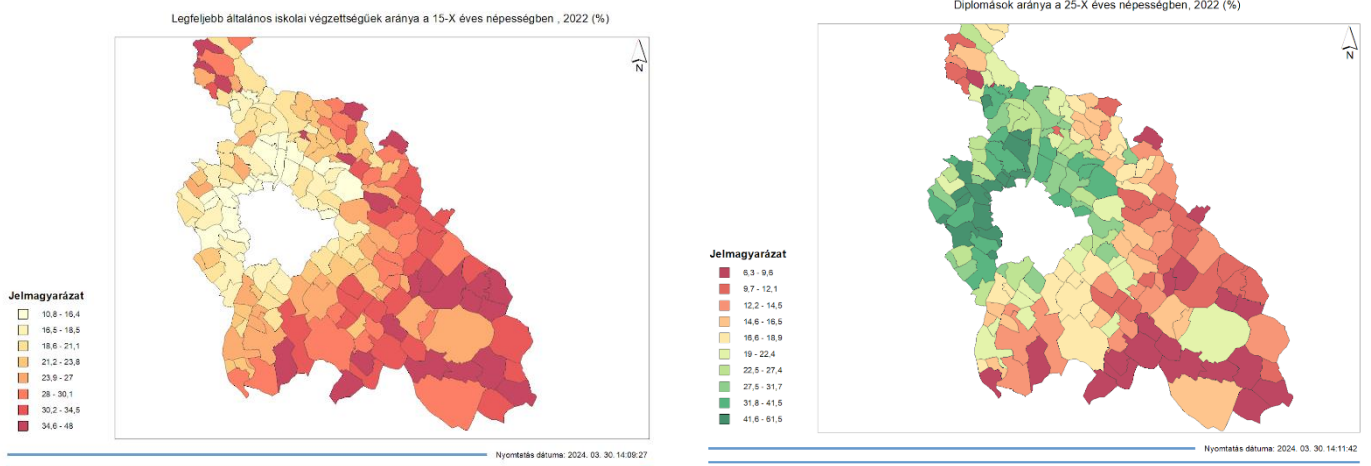
- Az átláthatóbb, jobban elkülöníthető struktúra érdekében egy weboldal létrehozása, ahol a támogatásra jogosultak pályázhatnak. Település középületein, jól látható helyen, letisztult, egyszerű magyarázó plakátok tájékoztatnák az állampolgárokat a különböző támogatási formákról, amely az ő élethelyzetükben releváns.
- Vagyoni (minimum/maximum jövedelemszint) és különféle élethelyzetben lévő jogosultsági típusok megvitatása, több támogatási forma létrehozása.
- Szociális intézményrendszer/háló kialakítása, az egyházak bevonása a szociális ellátásba (ételosztás, karitás, adománygyűjtés), az önkormányzat támogatásával.
- Tűzifa program helyett a fűtés korszerűsítésének támogatása.
- A rászorulókat részére megítélt támogatás egy részének utalványba történő kifizetése, a magyar jogszabályoknak megfelelően, amely megtiltja a támogatásban részesülőnek a szeszesitalra, szerencsejátékokra és dohányárura történő elköltését.
- Lakhatási támogatás (lásd 3. fejezet - lakhatás), szolgálati lakások, kedvezményes bérleti díj, fiatalok megindulásának/önállósodásának elősegítése.

- Étkezési támogatás folytatása, szociális és teljesítményalapú ösztöndíjrendszer kialakítása az általános iskolákban és pedagógiai intézményekben (lásd 4. fejezet – kultúra és oktatás).
- Szociális ellátások keretösszegének legalább 50 millió forintra való megemelése.

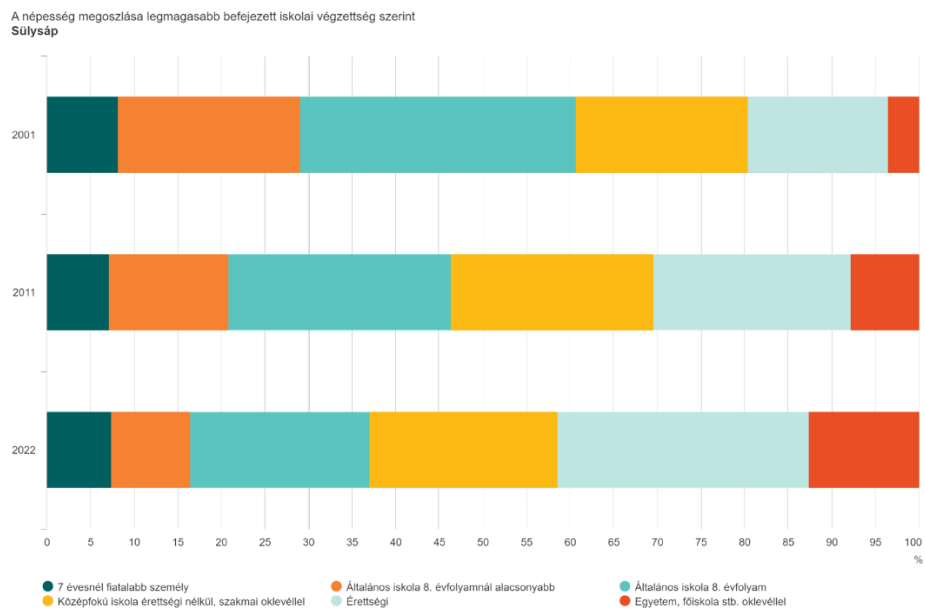

21. ábra: egy szociálisan érzékeny, szolidáris városnak minden élethelyzetben segítő kezet kell nyújtania a polgárai számára.

Függelék

Függelék 1: a különböző iskolai végzettségű lakosság aránya Pest vármegyében.

Függelék 2: a súlysápi lakosság iskolai végzettsége szerinti bontásban a 2001-es, 2011-es és a 2022-es népszámlálás adatfelvétele során.

Irodalomjegyzék:

- www.sulysap.hu – *Sülysáp város weboldala*
- www.sulysapma.hu – *Sülysáp Ma hírportál*
- Kovács Krisztián (2018): *Sülysáp lakásállományának energetikája*, 30p.
- Mezei Máté (2018): *A Tápió-vidék természeti és kulturális értékei, mint lehetséges Hungarikumok* 30p.
- <https://map.mbfisz.gov.hu/furas/> - *Fúrások Magyarországon*
- www.tapionaturpark.hu - *Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet – Tápió Natúrpark*
- https://mbfisz.gov.hu/sites/default/files/file/2018/03/20/monor_ch_vizsgalati_jelentes.pdf - *Vizsgálati jelentés*
- *2022-es Népszámlálás adatai – Központi Statisztikai Hivatal (KSH)*
- *A víziközmű rendszer bemutatása Sülysápon*
- <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/> - IPCC Climate Report